

KIỂM SOÁT VẤN ĐỀ MẤT LÔNG TRÊN GÀ ĐẼ

PHÒNG NGỪA. Thử nghiệm tất cả các biện pháp phòng ngừa (trong hướng dẫn này).

ĐIỀU TRA. Các nguyên nhân có thể gây ra vấn đề. Liệu thiết kế chuồng, chế độ cho ăn có gì thay đổi? Sự khác thường giữa đàn gà này với đàn trước? Bộ lông có đủ bao phủ cơ thể? Ghi chép thường xuyên về tình trạng lông bị mất giúp so sánh giữa các đàn gà với nhau.

NHỜ TƯ VẤN. Hỏi BSTY, công nhân chăn nuôi, nhà cung cấp thức ăn và các thành viên của Soil Association or Freedom Food, liên hệ nhà tư vấn phúc lợi: 0117 314 5174 animalwelfareadvisor@assurewel.org

TRONG TRƯỜNG HỢP KHẨN. Tham khảo BSTY. Phương pháp cuối cùng: giảm cường độ đèn chiếu sáng, sử dụng bóng đèn màu hoặc sơn bóng trắng (xanh lá cây đã cho thấy tác dụng). Phương pháp này chỉ nên dùng trong thời gian ngắn, trong khi tìm kiếm giải pháp khác.

Bấm mỏ: Nhà chăn nuôi được khuyến cáo giữ mỏ gà nguyên vẹn từ năm 2016 (Defra đã đề xuất thời hạn cho lệnh cấm chính thức). Sử dụng lời khuyên trong hướng dẫn này và các nguồn khác có thể giúp đỡ đàn gà của bạn được bao phủ bởi bộ lông tốt và đảm bảo phúc lợi mà không cần bấm mỏ. Sau 10 ngày tuổi, gà đẻ chỉ có thể được bấm mỏ một cách hợp pháp dưới sự chỉ định của BSTY phẫu thuật nếu có những hiện tượng gây giảm phúc lợi khẩn cấp như mổ giứt lông nghiêm trọng hoặc ăn thịt con gà khác. Định kì bấm mỏ bị cấm trong những tiêu chuẩn chăn nuôi hữu cơ.

ĐÁNH GIÁ ĐÀN GÀ CỦA BẠN

Thường xuyên giám sát và ghi chép tình trạng bộ lông và sự gây hấn giữa các con gà như là một phần của kế hoạch kiểm tra thú y và phúc lợi. Kiểm tra lại với BSTY và công nhân làm việc trong trại.

CHẤM ĐIỂM BỘ LÔNG chấm điểm ít nhất **50 con** từ các khu vực chuồng trại khác nhau cho 2 bộ phận:

- vùng **lưng/gần đuôi** (tổn thương thường liên quan tới vết mổ gây ra)
- vùng **đầu/cổ** (có thể tổn thương do bị gây hấn hoặc dụng cụ chuồng trại)

0 Không/Tối thiểu	= Không lộ da trần, không hoặc hơi bị làm mỏng, chỉ mất các sợi lông đơn lẻ
1 Thấp	= Bị mỏng trung bình và lông bị tổn thương hoặc hay hay nhiều lông gần kề bị mất lộ da một khoảng đường kính lên tới 5cm
2 Moderate/Severe	= Lông bị mất lộ da đường kính 5cm hoặc hơn

CÁC NGUỒN THAM KHẢO KHÁC:

- FeatherWel – đưa kiến thức nghiên cứu vào thực tế nhằm thúc đẩy phúc lợi của các loài chim: www.featherwel.org
- AssureWel – Các hệ thống đánh giá và tư vấn để xác định phúc lợi vật nuôi: www.assurewel.org
- RSPCA các tiêu chuẩn phúc lợi cho gà đẻ và gà mái tơ: www.rspca.org.uk/welfarestandards
- Soil Association các tiêu chuẩn cho gà đẻ và gà mái tơ: www.soilassociation.org/organicstandards
- Hướng dẫn quản lý thực tiễn về mổ giứt lông và ăn thịt đồng loại ở gà đẻ nuôi thả: www.defra.gov.uk
- SAC Tóm tắt kỹ thuật hữu cơ – Ngăn ngừa và thích nghi với mổ giứt lông: www.sac.ac.uk

>>> HƯỚNG DẪN GÀ ĐẼ

NUÔI THẢ, CHUỒNG & HỮU CƠ

Bộ lông

Tại sao lại quan trọng

Bộ lông quan trọng cho:

Điều hoà thân nhiệt, bảo vệ khỏi cháy nắng, các tập tính tự nhiên (v.d. tắm bụi và rửa lông)

Lông bị mất có thể liên quan tới:

Stress, đau đớn, chấn thương, ăn thịt đồng loại, tăng nhu cầu thức ăn và giảm tính sản xuất.

TẤT CẢ GÀ ĐẼ
CÓ THỂ VÀ NÊN CÓ
MỘT BỘ LÔNG VỚI
TÌNH TRẠNG TỐT
TRONG SUỐT
CUỘC ĐỜI

NHỮNG NGUYÊN NHÂN GÂY MẤT LÔNG

MỔ GIỰT LÔNG GÂY TỔN THƯƠNG (khác với gây hấn)

Kéo giứt lông ra, mổ vào hậu môn, và ăn thịt lẫn nhau. Có thể gây mất

lông ở bất cứ bộ phận nào trên cơ thể, đặc biệt là **lưng và gần đuôi**

- Nguyên nhân phổ biến nhất gây mất lông
- Tập tính bất thường, được cho là bắt nguồn từ tập tính kiếm ăn
- Có thể là một dấu hiệu của stress hoặc bệnh trên đàn gà
- Có thể là dấu hiệu cho thấy thiếu cơ hội thể hiện tập tính kiếm ăn hoặc thức ăn không phù hợp

Tuân theo những gợi ý trong hướng dẫn này. Một khi đã bắt đầu, mổ giứt lông gây tổn thương có thể khó chặn đứng, vì vậy nên tập trung vào phòng ngừa và kiểm soát.

GÂY HẤN

Đánh nhau, mổ gây sự, đuổi đánh gà khác. Thường được báo hiệu bởi tiếng kêu lớn. Đặc biệt gây mất lông ở **vùng đầu/ cổ**

- Tập tính bình thường để phân định thứ bậc trong đàn, nhưng nghiêm trọng nếu nhiều
- Có thể tăng nguy cơ mổ giứt lông, và ăn thịt lẫn nhau

Làm theo hướng dẫn này, đặc biệt giảm sự cạnh tranh và duy trì sự ổn định trong đàn.

Các nguyên nhân khác gây mất lông là dụng cụ chuồng trại, đặc biệt ở vùng đầu/ cổ, và ở gà siêu trứng.

THỰC HÀNH TỐT ĐỂ CẢI THIỆN BỘ LÔNG

GÀ MÃI TƠ

Giống

- Một vài giống có xu thế mổ giết lông hơn – chọn giống hiền lành, khoẻ mạnh và kiếm ăn tốt trong điều kiện chăn thả

Chăn nuôi

- **Nói chuyện với người chăn** và đến thăm đàn, hoặc tốt hơn là tự đi chăn thả
- **Môi trường chăn và đẻ trứng** – máng ăn, uống, loại và chất lượng giá đậu, độn chuồng, sàn và chuồng ở những tầng khác nhau, ánh sáng và chế độ cho ăn, nhiệt độ trước khi vận chuyển
- Nếu chăn thả, nhập gà để được tiếp cận môi trường chăn thả ngoài trời
- Chọn gà có chất lượng cao – bình tĩnh, khoẻ mạnh, kích thước đồng nhất, cân nặng đạt yêu cầu
- Chọn đàn gà giống thuần (không lai)

Vị trí ở chuồng đẻ

- Giảm tối đa stress của gà tơ trước, trong và sau vận chuyển
- Tránh trộn lẫn các đàn đã ổn định ở bất cứ giai đoạn sản xuất nào
- Cung cấp độn chuồng càng sớm càng tốt, muộn nhất là trong 3 ngày đầu

Thời điểm đẻ trứng

- Đảm bảo thời điểm gà có thể đẻ không quá sớm hay quá muộn – kiểm soát ánh sáng phù hợp

THIẾT KẾ

Chuồng trại và cơ sở vật chất

- **Thiết kế và bố trí chuồng** tốt để gà có thể di chuyển và tiếp cận các cơ sở vật chất dễ dàng
- Đảm bảo **độ cao giá đậu** và các dụng cụ tránh nguy cơ mổ hậu môn – khuyến cáo 50cm khoảng trống chiều dọc
- Xem xét **nâng cao khoảng trống hoặc các dụng cụ** để giúp giảm thiểu cạnh tranh – hiền nhà, máng ăn, uống, giá đậu, ổ
- **Ngăn ngừa các dụng cụ gây rụng, móng lông**

Ổ đẻ

- Nếu dùng **đèn trong ổ đẻ**, giới hạn trong buổi sáng nhằm mục đích huấn luyện gà

Máng ăn

- Giảm tốc độ di chuyển của băng chuyền máng ăn, đặc biệt giữa ngày, giảm số lượng gà di chuyển đến máng

Khu chăn thả

- Tạo điều kiện cho gà ra khu chăn thả càng sớm càng tốt, ít nhất trong 3 tuần đầu, ngay cả khi chỉ bắt đầu vào buổi (một vài chế độ yêu cầu sớm hơn)
- Tích cực **khuyến khích toàn đàn đến khu chăn thả**, bằng cách cung cấp nhiều và đa dạng các chất độn nhân tạo, tự nhiên, phủ 20% khu chăn thả, với nhiều cơ hội thể hiện tập tính tự nhiên
- Xem xét cung cấp **nước uống sạch** trong khu chăn thả, nhưng để phòng thu hút chim tự nhiên

CÔNG VIỆC HÀNG NGÀY

Độn chuồng

- Luôn duy trì **chất độn khô**, giòn là cực kì quan trọng –cào, rạch luống và bổ sung chất độn mới, dùng vật liệu hút ẩm mạnh dạng viên nén cho khu có vấn đề
- **Bảo đảm thoát nước tốt** bên ngoài cửa chuồng, dùng sỏi hoặc song sắt để gà chùi chân và ngăn nước mưa chảy vào

Sức khỏe và an toàn sinh học

- Ngăn ngừa và kiểm soát **mầm bệnh và tác nhân** bao gồm bét đỏ (red mite)
- Tránh vũng nước bẩn khu chăn nuôi và dùng chậu nước sát trùng để nhúng ủng

Làm môi trường phong phú

- Cung cấp các đồ chơi trong khu chăn nuôi **làm gà chú ý** – vật để gà mổ treo/ để trên sàn, thùng thắt nút/chuối, rau, chai nhựa, hộp cát, kiện rơm/mùn cưa
- Đặc biệt cho hệ thống chuồng xem xét xây **hiên hè** – diện tích rộng ban ngày ánh sáng tự nhiên và thức ăn
- Cung cấp **nơi trú ẩn an toàn**, khu nghỉ ngơi và hàng rào thưa – giá đậu, phân chia các khu có chiều cao khác nhau, kiện rơm

➤➤ Nguyên nhân phổ biến nhất của mổ gây tổn thương là **SỰ THAY ĐỔI** – đảm bảo mọi sự thay đổi diễn ra từ từ: trong chuồng trại, dụng cụ và thức ăn. Để ý đàn sau khi thời tiết thay đổi đột ngột, tiếng ồn đột xuất hoặc ánh sáng chói.

Khẩu phần ăn

- **Tăng tính tìm tòi** – dung thức ăn nghiền, rắc rải rác cám viên/hạt/sạn đều nhau lên chất độn
- Bổ sung **chất xơ** hồi tư vấn của nhà cung cấp cám hoặc chuyên gia dinh dưỡng
- Kiểm tra **thành phần dinh dưỡng** – đặc biệt hàm lượng muối và axit amin thiết yếu
- Giảm tối thiểu, và làm từ từ, bất cứ **thay đổi** nào về thành phần, vị, cấu trúc, mức năng lượng, thay đổi từ giàu đạm sang ít đạm

Chất lượng không khí

- Duy trì **chất lượng không khí tốt**, ít bụi và độ ẩm thấp

Kiểm tra và vận hành

- **Kiểm tra nhẹ nhàng và thường xuyên** với thời gian biểu đa dạng để giúp gà giảm sợ hãi và stress
- Có **các kỹ năng quản lý đàn** tốt các vấn đề có thể được phát hiện và xử lý sớm nhất
- **Yêu cầu BSTY** ngăn ngừa tình trạng mất trật tự và kiểm tra điều đó như một phần của **kế hoạch thú y và phúc lợi**

➤➤ Biện pháp ngăn ngừa hiệu quả nhất đã được chứng minh là **SỐ LƯỢNG** – càng nhiều biện pháp được dùng kết hợp, nguy cơ mổ gây tổn thương và mất lông xảy ra càng thấp.